

Posudek habilitační práce Ing. Ivana Soukala, Ph.D.

„Problém ceny v odvětví síťových služeb“, listopad 2021

Předložená habilitační práce má formu monografie a je zaměřená mikroekonomicky. Zabývá se problematikou stanovení cen ze strany dodavatelů síťových služeb se zdůrazněním významu asymetrických informací o ceně v současném ekonomickém a regulatorním prostředí.

Habilitační práce je pojata jako celek víceméně standardně. Úvod (kapitola 1) sice není standardním úvodem, ale pouhou vstupní informací do problematiky. Tím pravým úvodem má být kapitola 2 popisující cíl práce a metodiku. Zde se uvádí, že „Cílem práce je *návrh modelu ceny u síťových služeb se stochastickou spotřebou při cenové diskriminaci a jeho aplikace v praxi.*“ Tento cíl je podle mého názoru v práci naplněn, jakkoli vzhledem k hodně specifickému způsobu psaní není pro čtenáře úplně jednoduché se v práci orientovat. Je to dáno mj. urputnou snahou za každou cenu vždy prezentovat precizní a vědecký přístup, přičemž přirozenou obětí této snahy je srozumitelnost pro čtenáře. Podle mého názoru se vstupní části prací v ekonomii takto dnes nepíší (což platí i pro neustálé odkazy na výzkumné otázky a hypotézy v celé práci), což ale v celkovém kontextu není až tak zásadní. Podobně nestandardní je i závěr, kde se sice čtenář dozví, co je obsahem jednotlivých kapitol, ale ani v úplně posledním odstavci o „doporučení na doladění regulace“ není srozumitelně řečeno, k jakým závěrům autor dospěl a co o nich chce sdělit odborné komunitě. Tuto část posudku uzavírám tím, že psaní textů není autorovou nejsilnější stránkou, na rozdíl od práce s daty, která mu jde evidentně dobře.

Kapitola 3 je spolu s kapitolou 1 přehledem literatury v dané oblasti, tj. cenovou diskriminací v oblasti síťových služeb s ohledem na zdroje asymetrických služeb. Zde autor prokazuje, že k přehledu literatury přistupuje systematicky a v dané problematice se velmi dobře orientuje. Zaměřuje se na specifika produkce síťových odvětví a na specifika tvorby cen v těchto odvětvích (způsoby cenové diskriminace). Kapitola 4 pak na to navazuje přehledem teorie o asymetrických informacích. I zde je prezentována široká škála literatury, přičemž se zaměřuje na články z ekonomie i operačního výzkumu.

V kapitole 5 článku se autor věnuje aplikaci (testování) poznatků z předchozích částí na cenách vybraných produktů bank, obzvláště cenách výběrů z bankomatů. Zde vycházel ze „šetření“, jehož podstata není zrovna moc dobře vysvětlena, ale zřejmě procházel ceníky bank v různé době. Následně popsal výzkum dat o chování jednotlivých spotřebitelů, jehož závěry rovněž není jednoduché pochopit. V části 5.3 se pak věnuje tomu, jak na identifikované problémy pro spotřebitele na trhu reaguje regulace EU. Soustředí se zejména na regulace spoléhající na cenové srovnávače a na nedostatky těchto srovnávačů. Dospívá k nepřekvapivému závěru, že ceníky za příslušné služby v EU jsou z hlediska spotřebitele často netransparentní a nepřehledné a srovnávače cen moc velkou přidanou hodnotu nemají. V části 5.4 pak autor reaguje dalším

šetřením poptávky po dané službě na základě dotazníku.

V kapitole 6 pak autor pravděpodobně naplňuje cíl práce, kterým je návrh modelu ceny u síťových služeb. Konstatuji „pravděpodobně“ z toho důvodu, že kapitola má nejasný název „návrh řešení“ a cíl na počátku kapitoly není zmíněn (pouze se hovoří o „nasazení modelu v praxi“, což je opět dosti nejasné konstatování). Model je pravděpodobně představen v části 6.1, přičemž se zde uvádí, že „nejprve je představen deterministický přístup k nalezení ceny, následuje model pro stochastický přístup ... klíčový je následně model rozdílu těchto dvou přístupů“. Pak se zase hovoří o „obecné modelu“ nebo o „teoretickém modelu“ a o problémech při jeho aplikaci (část 6.2). Co je tedy „tím modelem“, může zůstat pro čtenáře tak trochu záhadou. Část 6.3 nazvaná „Návrhy na zlepšení ...“ se věnuje možným úpravám příslušné směrnice EU ohledně cenových srovnávačů. Zabývá se věcnou i technickou stránkou možných úprav.

V kapitole 7 pak autor přehledně, i když z hlediska standardů akademické literatury hodně specificky, popisuje otázky, kterými se v práci zabýval a odpovědi, které našel. A na konci této části jsou v dílčí části „další dílčí zjištění“ prezentovány návrhy na úpravy regulace, které ale není zrovna jednoduché rozklíčovat. Trochu lépe to je srozumitelné z konce kapitoly 8 „Závěr“, kde autor definuje první nejlepší řešení, ale zároveň uvádí, že je prakticky nedosažitelné. Tomuto závěru rozumím, jakkoli se domnívám, že měl být rozveden podrobněji.

V souhrnu konstatuji, že autor v habilitační práci komplexně pojal oblast, kterou se dlouhodobě zabývá. Udělal to velmi detailně a věnoval tomu bezpochyby dlouhodobě rozsáhlé úsilí. Vycházel z relevantní literatury a z jejího studia přijal poučené závěry. V práci jsem nenašel nic, co by bylo možno označit za zjevně diskutabilní. Na druhé straně se mně práce dobře nečetla a styl považuji za místy dosti archaický až svérázný, a také nevlídný vůči čtenáři.

Doporučuji, aby autor v průběhu obhajoby popsal význam a využitelnost výzkumu v dané oblasti a svůj vlastní přínos k tomuto výzkumu.

Autorovi se podařilo prokázat tvůrčí schopnosti v dané oblasti výzkumu a naplnit cíl práce i požadavky, které bývají standardně kladeny na práce v tomto oboru kladeny. Práci hodnotím pozitivně a souhlasím s tím, aby po její obhajobě byl autorovi udělen akademický titul docent, pokud splňuje stanovené podmínky.

V Praze dne 7. 4. 2022

Prof. Dr. Ing. Jan Frait
ČNB Praha

Posudek oponenta habilitační práce

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Uchazeč

Ing. Ivan Soukal, Ph.D.

Habilitační práce

Problém ceny v odvětví síťových služeb

Oponent

doc. Ing. Bc. Mojmír Sabolovič, Ph.D.

**Pracoviště oponenta,
instituce**

Katedra managementu, Fakulta managementu,
Vysoká škola ekonomická v Praze

Téma habilitační práce reflektuje ekonomický vývoj determinovaný technologickým rozvojem umožňujícím masivní využívání síťových služeb od 90. let 20. stol. Dopady síťových efektů se dotýkají téměř všech spotřebitelů běžně vymezených síťových služeb. Podíl těchto dopadů se neustále zvyšuje v souvislosti s rozvojem digitalizace. Síťová ekonomika (která nutně nemusí být digitální, ale v současnosti je s ní obvykle velmi úzce spjata), je v případě předložené habilitační práce vymezena v užším pojetí odvětví síťových služeb. Chování výrobce a spotřebitele v síťové ekonomice s sebou přináší odlišné vnímání a tvorbu ceny spojenou s kalkulací nákladů diferencující alokaci přebytku spotřebitele divergentně od standardního neoklasického mikroekonomického pojetí. Téma habilitační práce lze ve světle těchto změn označit za aktuální a potřebné jak z pohledu ekonomické teorie, tak praxe.

Přístup ke zpracování výzkumného problému, který byl autorem zvolen, lze považovat za standardní. Habilitační práce se skládá z devíti kapitol, seznamu zkratk a veličin dle pořadí výskytu, seznamu obrázků, seznamu tabulek a sedmi příloh o celkovém rozsahu 137 str. (bez seznamů a příloh). Kapitoly obsahují úvod, cíle práce a metodiku, specifčnosti odvětví síťových a informačních služeb, asymetrie informací o ceně, asymetrie informací o ceně na vybraném trhu, návrh řešení, shrnutí výsledků, závěr a seznam použité literatury. Obsah jednotlivých kapitol habilitační práce proporcionálně odpovídá rozsahu, s drobnou připomínkou k úvodní formulaci výzkumného problému na základě odlišnosti odvětví síťových služeb od odvětví, ze kterých vychází obecně akceptované teze mikroekonomické teorie, která je velmi stručná.

Cíl práce je dekomponován na tři výzkumné otázky. Ke každé výzkumné otázce jsou dále artikulovány konkretizující hypotézy, na které byly hledány odpovědi vybranými vědeckými metodami. Celkově je metodika habilitační práce psána a formulována přehledně, jasně a „svěže“. Jako pozitivum lze vyzdvihnout přehledová schémata (Obr. 1. na str. 7, Obr. 2 na str. 8 a Obr. 3 na str. 12), která přehledně ilustrují posloupnost kroků, dílčích analýz a parametrů vedoucích k odpovědi na výzkumné otázky. Jako pozitivum lze dále vyzdvihnout jasné rozdělení literární rešerše dle formy provedení (cílená, retrospektivní a PRISMA).

Literární rešerše je zpracována v kvalitě postačující formulaci a zdůvodnění výzkumných otázek a navazujících hypotéz. Co však citelně absentuje je dílčí shrnutí a výstup této rešeršní části, který by dal ucelený závěr, který by názory dílčích autorů teorie a empirických výzkumů poněkud defragmentoval. Navržený model, jeho testování a další dílčí výsledky empirické části habilitační práce jsou zpracovány standardními statistickými metodami a jejich aplikace a inference odpovídá současnému pojetí vědeckých metod ve společenských vědách.

Výsledky v práci dosažené rešerší a empirickým výzkumem lze považovat za původní a průkazné.

Zjištění dosažená extenzivní literární rešerší prokázala vysokou heterogenitu a nejednotnost teoretických přístupů. Jak autor práce zmiňuje, jedním z účelů také bylo, mimo jiné, prokázat, zda reálné chování ekonomických subjektů odpovídá teoretickým předpokladům, přičemž sekundární data předcházejících studií jiných autorů hovoří jednoznačně. Dosažené výsledky spadají do kategorie empirického výzkumu a jako takové jsou smysluplné a uplatnitelné pro další rozvoj v této oblasti zejména v rovině implikací pro praxi. Těžiště hlavního přínosu práce lze identifikovat v zejména v unikátnosti charakteru analyzovaných odvětví síťových služeb v České republice, která jsou z pohledu tvorby ceny specifická (trh služeb mobilních operátorů je dlouhodobě cenově nadsazený ve srovnání se zeměmi EU a trh bankovních služeb v České republice je odlišný strukturou celkových příjmů bank ze služeb, které jsou odlišné od průměru poskytovaných služeb v ostatních zemích EU).

Možnost uplatnitelnosti výsledků v praxi je poměrně vysoká zejména díky existenci evropské směrnice PAD a očekávanému tlaku regulačních orgánů dílčích trhů. Uplatnitelnost sestaveného modelu se dále zvyšuje jeho snadnou adaptabilitou mezi různými trhy odlišných síťových služeb. Otázkou potom zůstává, jaká je potenciální reálná poptávka po tomto řešení, protože český trh je obecně znám netečností vybraných segmentů. V případě, že by byla literární rešerše habilitační práce zarámována do uceleného tvaru s jasným členěním a výstupy z učení obsahujícím očekávané prvky novosti v oblasti síťové ekonomiky, byl by tento výstup vhodným studijním materiálem doplňujícím standardní kurikulum základních kurzů mikroekonomie o současné trendy. Výsledky práce jsou tedy po úpravě a doplnění uplatnitelné v praxi edukačního procesu.

Formální úprava habilitační práce odpovídá standardním požadavkům na práce tohoto typu. Jako negativum lze označit občasné typografické diskrepance v podobě odsazení řádků a rozdělení slov). Co je z formálního hlediska poněkud větším prohřeškem je grafická nejednotnost grafů a obrázků. Grafy jsou používány jak barevné, tak černobílé. Ukázky ze sazebníků bank, např. Obr. 14, str. 78 a Obr. 15, str. 80 ve srovnání s Tab. 5, str. 82. tuto nejednotnost jasně ilustrují. Dále je bezdůvodně zcela odlišná grafická úprava příloh 5 a 6. Pro zajištění grafické konzistence je nutné podklady přepsat do sjednoceného formátu (v knižní monografii by to ve formátu předložené práce nebylo možné, pokud by se nejednalo o záměrnou ukázkou konkrétního grafického výstupu). Dále je prezentován partikulární výstup deskriptivní statistiky prostřednictvím koláčového grafu, viz Obr. 17, str. 100, což porušuje základní doporučení pro prezentaci statistických výstupů.

Jazyková úroveň habilitační práce odpovídá požadavkům kladeným na formulaci vědeckého textu na této úrovni vědecko-pedagogické hodnosti uchazeče. Je nutné zmínit, že autor

v habilitační práci při formulaci svých vlastních závěrů střídá ich formu a formulaci textu ve 3. osobě, což rozměňuje narativ.

Habilitační práce jako celek má charakter aplikační práce založené na empirických zjištěních a testování sestaveného modelu. Přínos k teorii stojí poněkud ve stínu váhy, kterou autor práce věnoval empirickým výsledkům, což je škoda. Roztříštěnost teoretického rámce práce si přímo říká o nalezení jednotícího trendu reflektujícího, byť se zpožděním, technologický vývoj a reálné chování ekonomických subjektů. Tento potenciál autor práce plně nevyužil.

Autor práce přistoupil poměrně neobvykle k formulaci závěrečných doporučení a návrhu dalšího směřování výzkumu. Autor se v závěrečných doporučeních věnuje zejména diskusi o regulatorních opatřeních umožňujících relevantní porovnávání cen služeb síťové ekonomiky k čemuž může sloužit model navržený a testovaný v habilitační práci. Na základě provedené rešerše a stanovených výzkumných otázek by se dalo spíše očekávat již zmiňované reformulování ekonomické teorie a snaha o teoretické vysvětlení aktuálního vývoje, protože regulaci a právní reglementaci jako takové se autor v literární rešerši ani dílčích hypotézách nevěnuje. Formulace teoretických závěrů o tvorbě ceny v oblasti síťových služeb, které by šli dále, než k deskripci empirických zjištění by lépe reflektovala samotný název, a tedy i očekávané směřování práce.

Na str. 127 autor navrhuje možné otázky dalšího směru výzkumu. Poněkud neobvykle následně na tyto otázky hned odpovídá, ale další dlouhodobé strategii výzkumu na základě výstupů bádání v habilitační práci se dále detailně nevěnuje. I samotná formulace otázek je poněkud sporná. Např., jaký má smysl ptát se na otázku je-li trh pro spotřebitele významný de facto na konci práce, ve chvíli, kdy se danému trhu v celé práci autor věnuje? Obdobně u dalších navržených otázek. Tato část práce se jeví poněkud redundantní.

Zdroje, ze kterých autor vycházel jsou aktuální a vědecké týkající se kvalifikovaně řešenému výzkumnému problému.

Z pohledu oboru habilitační práce, kterým je ekonomika a management, je předložená habilitační práce předmětem svého zaměření zejména v oblasti ekonomické a částečně zasahující do oblasti finančního managementu.

Lze konstatovat, že výzkumné otázky byly jasně a zřetelně artikulovány a na základně průkazné a replikovatelné metodiky autor adekvátně na tyto otázky odpověděl. Habilitační práce splňuje formální, obsahové a kvalitativní náležitosti.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

1. Literární rešerše prokázala velkou heterogenitu dílčích teoretických přístupů k problematice ceny síťových služeb. Nechť se autor vyjádří, co je hlavním přínosem výsledků zjištěných na základě bádání při zpracování habilitační práce pro konkrétní teorii(e) na jejichž základě výzkumné otázky a dílčí hypotézy formuloval a jak tento identifikovaný „research gap“ výsledky práce naplnil.
2. Nechť se autor vyjádří na základě čeho a jak je zdůvodněna formulace otázek v dotazníku, viz Příloha 4. Jak byla zajištěna validita a reliabilita dotazníku?
3. Jaké jsou další možné směry výzkumu, které autor může odvodit na základě zjištění prezentovaných v habilitační práci?

Závěr

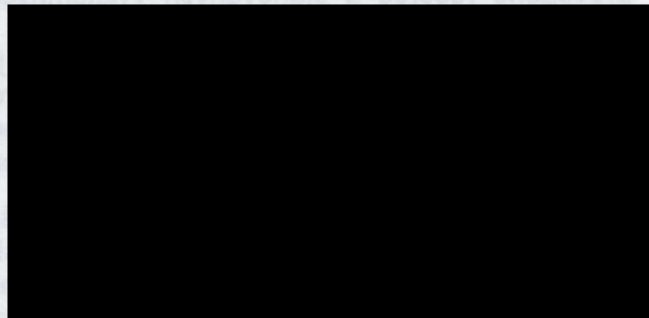
Habilitační práce Ing. Ivana Soukala, Ph.D. „Problém ceny v odvětví síťových služeb“

splňuje

požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Ekonomika a management.

V Jindřichově Hradci

6.4.2022

OPONENTSKÝ POSUDEK HABILITAČNÍ PRÁCE

Název práce: **Problém ceny v odvětví síťových služeb**

Předkladatel: **Ing. Ivan Soukal, Ph.D.**

Zpracovala: **doc. RNDr. Marta Žambochová, Ph.D.**

Předložená habilitační práce je výsledkem systematické dlouhodobé práce autora. Autor prokazuje důkladnou znalost problematiky. O čemž svědčí mimo jiné více než 220 citovaných titulů, a to včetně 8 publikací, jichž je Ing. Soukal autorem či spoluautorem. Práce se věnuje problematice cen v odvětví síťových služeb obecně, ale primárně se zaměřuje na oblast bankovních účtů, speciálně pak na poplatky za výběr z bankomatů. I přesto, že toto téma není nové, je stále aktuální a stále si zasluhuje svoji pozornost. Téma proto vnímám za vhodné a aktuální s potenciálem pro další výzkumné aktivity.

Po formální stránce má práce 134 stran (a 15 stran příloh), obsahuje 26 obrázků a 32 tabulek, obsahuje standardní části, jako jsou abstrakty v českém a anglickém jazyce, obsah, seznamy tabulek, grafů, obrázků a seznam zkratk, a závěr, seznam literatury. Text je nestandardně zarovnan doleva, což autor na počátku práce rozumně odůvodňuje. Ovšem některé ostatní formální záležitosti jsou na hranici průchodnosti. Samostatná písmena na konci řádků patří mezi zásadní stylistické hříchy. Obdobně i oddělení číselné hodnoty a znaku procent díky přechodu na nový řádek. V práci se také vyskytuje velké množství překlepů, gramatických a stylistických chyb či bezprostřední opakování textu odstavce nebo špatný formát citace.

Práce je dobře strukturovaná, cíl práce je formulován jasně a srozumitelně. Autor přehledně rozvádí hlavní výzkumný cíl do dílčích cílů a ty pak dále do výzkumných otázek a pracovních hypotéz. Následně na základě předem navržené metodologie jednotlivé stanovené úkoly vyhodnocuje.

Habilitační práce se tematicky člení do 8 kapitol, které na sebe logicky navazují a tvoří uspořádaný celek. Úvod obsahuje vnoření do problematiky a relativně detailní rozepsanou motivaci práce. Následující kapitola je věnována stanovení cíle a dílčích cílů společně s formulací výzkumných otázek a pracovních hypotéz, pomocí kterých chce autor dosáhnout stanoveného cíle a nastínění metodiky. Na str. 9 je chybně zapsán vzorec pro výpočet indexu determinace. Ráda bych upozornila, že výběr hranice pro určení úrovně multikolinearity závisí na množství dat a není možno jej ad hoc opsat z jiných studií.

Následující kapitoly se pak postupně věnují vyhodnocení jednotlivých vytyčených výzkumných otázek.

Třetí kapitola pomocí analýzy pečlivě vybraných studií především odpovídá na otázku, jaké jsou příčiny problému asymetrické informace o ceně u síťových služeb. Rešeršní práce je provedena velmi svědomitě, přesto však bych si dovolila poznámku, že nenalezení protipříkladu ještě není důkaz nevyhnutelnosti existence nějakého faktu, ač je to jistě velmi pravděpodobné. Dále by možná bylo zajímavé provést komparaci i z regionálního pohledu. Jak autor sám píše, vývoj sledovaného odvětví je v různých regionech na různé úrovni, navíc platí různé zvyklosti a pravidla. Spotřebitelé se mohou ve stejných situacích chovat odlišně. Také bych v této kapitole přivítala u jednotlivých empirických studií bližší popis využitých dat a metod na jejich zpracování. Bez tohoto jsou výsledky zmíněných studií pouze prázdňím konstatováním. Autor habilitační práce však na jejich základě vyvozuje zásadní závěry.

Čtvrtá kapitola se obdobným způsobem věnuje vyhodnocení pracovních hypotéz týkajících se asymetrie informací o ceně, problematice vyhledávacích služeb a pro uživatele obtížným vyplněním správných hodnot parametrů do formulářů vyhledávačů. Kapitola vyúsťuje v řešení problému pomocí pohledu na poptávku jako na náhodnou veličinu. Zde bych zopakovala obdobné připomínky jako k předešlé kapitole. Mimo jiné zde autor habilitační práce srovnává různé studie hovořící o nákladech na vyhledávání, přičemž převod vynaloženého času na peníze nabývá určitě v různě rozvinutých ekonomikách různých hodnot. Informace jsou to jistě zajímavé, ovšem bohužel nesrovnatelné. Taktéž čas vynaložený na hledání je jistě závislý na zkušenostech zpracovatele dotazu.

Pátá kapitola se věnuje obdobným záležitostem jako předchozí kapitola, ovšem již pro konkrétní trh, a to trh platebních účtů a speciálně poplatky za výběry z bankomatů. V této kapitole je obzvlášť viditelný dlouhodobý kontinuální profesní zájem autora o danou tematiku.

Celkově bych se pozastavila nad zaměřením celé kapitoly. Sám autor na str. 86 píše, že výdaje na poplatky za platební účet jsou zanedbatelné v rámci celkových výdajů spotřebitele. Ještě zanedbatelnější jsou poplatky za výběr z bankomatů. I z tohoto důvodu se dá předpokládat, že uživatel si nevolí platební účet jen dle výše poplatků, ale má i jiné, možná i důležitější faktory ovlivňující jeho výběr. Z toho důvodu je poněkud irelevantní se pozastavovat, že pouze malý podíl respondentů má „správně“ zvolený účet (rozuměno z pohledu výše poplatků).

Možná bych se dále pozastavila nad převahou starších diskutovaných studií v této kapitole, přestože v inkriminovaném období jistě došlo k výrazným změnám v poplatcích ve sledované oblasti a proto mohou být některé závěry již zastaralé.

Kapitola je budována z velké části na publikovaných člancích, kterých je Ing. Soukal spoluautorem. I z tohoto důvodu mi zde obzvlášť citelně chybí popis dat využitých v popisovaných studiích. Například při popisu aplikace shlukové analýzy je vždy nutné popsat vstupní proměnné a jejich charakter. Bylo by chvályhodné, pokud by k tomuto popisu došlo alespoň dodatečně při obhajobě.

Navíc pro výsledné shlukování je doporučeno mít hodnotu ukazatele „Ratio of Sizes“ (poměr velikostí největšího a nejmenšího shluku) optimálně do 2, přijatelně pak do 3. Ve výsledném shlukování popsaném autorem však nabývá hodnoty téměř 6. Nejsm si dále jista, zda je záměrem, že graf na obr. 10 obsahuje pro různé shluky různé údaje.

Navíc bych ráda poukázala na špatný odborný název „střední hodnota podílu“ – střed intervalu spolehlivosti pro podíl nelze nazývat střední hodnotou. Odborně se jedná o relativní četnost, pojem střední hodnota v odborné terminologii znamená zjednodušeně populační průměr.

V tabulce 7 je souhrn hodnocení jednotlivých srovnávacích stránek. Z textu vyplývá, že toto prováděl sám autor. Přesto není nikde popsáno přesné zadání úlohy, které bylo po stránkách požadováno, ani informace o typech chyb, jakých se jednotlivé stránky dopustily. Obdobně je tomu i u tab. 8.

Šestá kapitola hledá a navrhuje řešení redukce asymetrických informací u síťových služeb v praxi. Autor daný pojmenovaný problém řeší pro jemu známou oblast platebních účtů, i když právě v této oblasti je řešení poněkud irelevantní (administrativní náročnost změny účtu a vliv jiných nefinančních faktorů na volbu účtu nemusí vyvážit případné finanční přínosy, které mohou být vzhledem k zanedbatelnosti výše poplatků opět pouze zanedbatelné). Přesto je tematika zajímavá a také aktuální a sám autor zmiňuje možnost využití v jiných relevantnějších oblastech (mobilní operátoři).

V této kapitole jsou bohužel místy velmi složité a nepřehledné formulace, obtížně se dá určit, co měl autor přesně na mysli a čtenář je pak nucen „vkládat autorovi myšlenky do hlavy“. Byla by prospěšnější větší jednoznačnost formulací.

V kapitole se pracuje s odhadem poptávky jako náhodné veličiny. Ovšem je možná otázkou, jestli je pravda, co píše autor, a to: „Přesto tato marginální částka by měla v praxi velmi velký vliv na rozhodování spotřebitele.“ Dle mého názoru je možné, že částka je pro mnoho spotřebitelů natolik marginální, že možnou redukcí vůbec neřeší. Toto by bylo potřeba ověřit například pomocí experimentu nebo alespoň průzkumu.

V rámci zpracování dat se autor pozastavuje nad jistými odlehlými pozorováními (viz text k obr. 22). Jak jsem již uvedla – práce neobsahuje přesný popis dat a způsob jejich porřízení. Z textu jsem ale

vydedukovala, že data byla sebrána na základě vyplňování formuláře na stránce <https://www.bankovnipoplatky.cz/kalkulator.html>. Není ovšem kontrola, zda si daná osoba formulář vyplňuje reálně, nebo jen zkouší jeho funkčnost, navíc pro ní přesné vyplnění požadovaných údajů nemusí být důležité a hodnoty „hází od boku“.

Autor v této kapitole zajímavě řeší otázku umístění odkazů na jednotlivé banky v rámci výsledků vyhledávání (viz str. 111). Jeho vývody jsou zajímavé a do velké míry asi i správné. Ovšem není zde zohledněno, že pokud by se na poptávku pohlíželo jako na náhodnou veličinu, pak by to ovlivnilo nejen výpočet týkající se sledovaných bank, ale všech. Je tedy možné, že pořadí by bylo zcela zamíchané.

V případě tvorby regresního modelu mi chybí výsledný model obsahující pouze významné regresory a jejich koeficienty (použitím stepwise metodou).

Mírně mne zarazí návrh řešení, že se běžnému uživateli předá nabídka účtů, ve které budou figurovat 95% intervaly spolehlivosti pro odhad poplatků. Běžný spotřebitel má problém správně porozumět průměru a mediánu, natož pak informaci obsaženou v intervalu spolehlivosti.

Sedmá kapitola obsahuje přehledné shrnutí výsledků. Zde bych pouze zdůraznila, že fakt, že poptávka má charakter náhodné veličiny byl prokazován pouze pro oblast výběrů z bankomatů. Nelze tedy jen tak zobecnit na veškeré síťové služby.

V osmé kapitole jsou pak shrnuty závěry práce.

Na autora habilitační práce mám následující otázky:

1. Na str.125 nastiňujete legislativní možnost zavedení podnětu pro řešení popisovaného problému. Jak byste si představoval uvedení tohoto do reálu? Je toto na základě pár málo odborných studií vůbec možné? Jsou Vámi popsány problémy tak zásadní, že by se jimi patřičné orgány zabývaly?
2. Vy i já upozorňujeme, že náklady na poplatky za výběr z bankomatů jsou v rámci celkových nákladů spotřebitele velmi marginální. Přesto uvádíte, že lze Vaše závěry přenést i do odvětví, v nichž toto neplatí. Mohl byste se zamyslet a uvést, jaké změny by ve Vašich úvahách nastaly a odůvodnit využitelnost Vámi navržených metod a postupů v oblastech, kde finanční poplatky nejsou zanedbatelné?
3. Dále bych se ráda zeptala na to, co autor sám pokládá za svůj stěžejní příspěvek v celém habilitačním tématu?

Závěr

Předložená habilitační práce splňuje veškeré podmínky kladené na habilitační práce. Přes veškeré připomínky ji **doporučuji k habilitačnímu řízení** a po jejím obhájení navrhuji udělit autorovi vědeckopedagogickou hodnost docent (doc.).

V Ústí nad Labem

dne 28. 3. 2022

doc. RNDr. Marta Žambochová, Ph.D.

Katedra matematiky a informatiky
Fakulta sociálně ekonomická
Univerzity J.E.Purkyně v Ústí nad Labem
Moskevská 54
400 96 Ústí nad Labem
E-mail: marta.zambochova@ujep.cz